

Klucz odpowiedzi do Próbnej matury ze słonikiem

Cz.1.Test Język w użyciu

1. FFP
2. I, I, O
3. Spiesz się powoli - rób coś dokładnie i sprawnie, bez pośpiechu.
4. Myśli i słowa wpływają na naszą fizjologię, na nasz umysł, na nasze zdrowie psychiczne i fizyczne. Najważniejsza jest rozmowa ze sobą, która programuje nasz umysł na działanie.
5. Autorzy definiują to zdanie odmiennie. W tekście A przejęcie kontroli nad własnym życiem oznacza zerwanie z nieustannym rozwojem i wielozadaniowością. Tekst B zaś zachęca do działania i nieustannego rozwoju.
6. Zmniejszenie wydajności, odczuwanie lęku, wypalenie.
7. Przykładowa notatka

Wspólnym tematem obu tekstów jest rozwój osobisty, wobec którego autorzy prezentują odmienne stanowisko. Autor pierwszego tekstu sugeruje, że rozwój osobisty jest konsekwencją kultury pośpiechu i społecznego nacisku, a promowany przez media model życia prowadzi do licznych zaburzeń psychicznych i fizycznych i wcale nie gwarantuje osiągnięcia zamierzonych celów. Z tą teorią nie zgadza się autor drugiego tekstu, który, w przeciwieństwie do pierwszego autora, uznaje pozytywne myślenie oraz planowanie za najważniejsze narzędzia rozwoju osobistego. Obaj autorzy zalecają przejęcie kontroli nad własnym życiem, choć każdy z nich definiuje to pojęcie inaczej. (88 wyrazów)

Cz.2.Test historycznoliteracki

8. B
9. „Krótkość żywota”: Wyliczenie: Dźwięk, cień, błysk, głos, punkt; apostrofa: nieboszczyka imienia nabędziesz.
10. W bajce „Chart i kot” pod postacią zwierząt ukazane są cechy ludzkie. Chart reprezentuje dworskie wychowanie i maniery, ale nie jest wolny, jest w służbie u człowieka. Kotka natomiast jest bieda, ale wolna. Słowa kotki „Wolę ja mysz niż dla siebie sarnę od pana” są wyrazem przekonania, że lepiej być biednym, a wolnym, niż bogatym, a uzależnionym od innych. Bajka ta jest alegorią czyli umownym, w przenośnym sensie obrazowym przedstawieniem właśnie tej prawdy.
11. Barokowa miłość to uczucie wyniszczające, dlatego lepiej być trupem, niż nie czuć niż być trawionym przez ogień miłości.
12. Wzorzec osobowy: szlachcic – ziemianin.
13. Motyw vanitas - Księga Koheleta.
14. Ta cecha to pycha.
15. Satyra na opak, bo składa się z szeregu zarzutów przeciwko królowi i wydaje się, że to krytyka Poniatowskiego. W rzeczywistości utwór skierowany jest przeciwko szlachcie sarmackiej.

16. Skorupa to zdrajcy, którzy zostali przedstawieni w scenach VII i VIII. To służalcy cara, ludzie żądni władzy, kosmopolici. Lawą nazywa Mickiewicz patriotów, takich jak np. Cichowski, Janczewski, Rollinson.
17. Gęsty las, wzburzona woda, wiejący wicher.
18. Przemijanie symbolizują ruiny, które "przeskakuje szarańcza, obwija gadzina". Dzieła ludzkie są nietrwałe, ulegają zniszczeniu. Wieczna jest tylko przyroda, która ma moc odradzania.
19. Tarłowski nie jest typem herosa. Jest naukowcem, mężczyzną delikatnym, wrażliwym, wątłym.
20. O impresjonistycznej technice obrazowania świadczą: natura jako temat, paleta barw (barwy natury), gra światła i cieni, oniryzm.
21. Przykładem kobiety, która kieruje się instynktem jest Jagna. Warto tu przywołać jej spotkanie z Mateuszem pod nieobecność matki czy jej spotkania z Antkiem - pomimo, że była już żoną Macieja. Decyduje się na romans z wójtem oraz z młodym klerykiem.
22. Bohaterowie są przerysowani, pojedynek na miny, 30 latek w szkole, chłopci udający psy i szczekający na ludzi.
23. Przykładowa rozprawka.

Literatura pełni różnorakie funkcje. Do jej głównych zadań należy ukazywanie rzeczywistości i problemów danej epoki. Ma pokazywać, jak wygląda życie ludzi w danym czasie historycznym, co jest złego w ich postawach i postępowaniu, a co jest godne pochwały. Dlatego też często mówi się, że literatura jest zwierciadłem, w którym odbijają się wady i zalety ludzi. Czytając lektury, możemy stworzyć katalog cech danego społeczeństwa i możemy dowiedzieć się, jacy jesteśmy. Stanowisko: Jak pokazuje literatura, nie jest to obraz jednoznaczny. Polacy nie tworzą monolitycznej grupy. Są wśród nich postaci dobre i złe, zdrajcy i patrioci, ludzie zaangażowani i bierni. Tacy, którzy pielęgnują tradycje i obyczaje i tacy, którzy od nich uciekają. Odpowiedź na pytanie, jacy jesteśmy, nie należy więc do najłatwiejszych. Jesteśmy z pewnością różni i niejednoznaczni.	We wstępie wprowadź czytelnika w zagadnienie. Zastanów się, dlaczego literatura zajmuje się często tym tematem? Jaki jest tego cel? Stanowisko/ teza to ogólne stwierdzenie zawierające pogląd/sąd na jakiś temat, sformułowane w postaci zdania oznajmującego.
--	---

ARGUMENT

Polacy to naród pełen podziałów i uprzedzeń, co utrudnia porozumienie się i wspólne działanie dla dobra ogółu.

Przykład - jest faktem, konkretem potwierdzającym argument (w pracy maturalnej są to najczęściej przytoczone dzieła, bohaterowie, literackie wydarzenia).

Na potwierdzenie tego argumentu pozwolę sobie przywołać „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego. To lektura, która w doskonały sposób charakteryzuje Polaków. Wyspiański, relacjonując wypadki z wesela chłopki z inteligentem, tworzy swoisty katalog cech Polaków.

Z rozmowy Czepca z dziennikarzem wynika, że inteligencja jest niechętna chłopstwu, traktuje ich z wyższością i pobłażaniem. Dziennikarz twierdzi, że chłopci nie powinni interesować się polityką, ponieważ jest to dla nich zbyt trudny temat, powinni skupić swoją uwagę na własnych gospodarstwach. Postrzega chłopów w sposób stereotypowy. Widzi w nich prostych, niewykształconych ludzi. Nie chce poznać ich prawdziwej twarzy. Według Czepca inteligenci są bardziej świadomi politycznie, ale nie potrafią tego wykorzystać. Pogardę w stosunku do chłopów widać także w innych scenach. Świadczą o tym choćby słowa Radeziny: „Wyście sobie, a my sobie. Każdy sobie rzepkę skrobie”. Pani z miasta kompromituje się nieznaną terminów zasiewów, a Pan Młody nie zna wiejskiej etykiety.

A jacy są chłopci? Według Wyspiańskiego interesują się kwestiami politycznymi, są patriotami i mają wolę walki narodowowyzwoleńczej (Czepiec przypomina o udziale chłopów w walkach w trakcie powstania kościuszkowskiego). Są lepiej przygotowani do działania niż inteligencja, która nie chce objąć roli przywódczej. Potrafią manifestować swą siłę i chęć działania. Bez wstydu mówią o przynależności do swojej warstwy społecznej. Mimo wszystko nie są dostatecznie dojrzały do powstania. Mogą być niebezpieczną siłą. Posiadają znaczny temperament. Ich myślenie jest proste, ale logiczne, mają dużo dobrych chęci, ale są jednocześnie zapalczywi i potrzebują kogoś, kto nimi pokieruje. Takiej roli nie spełni jednak inteligencja, dlatego obie strony zaprzepaszczą szansę na odzyskanie wolności.

Wnioski częściowe:

Obraz społeczeństwa polskiego w „Weselu” nie jest pełny, autor charakteryzuje właściwie tylko dwie grupy – chłopów i inteligencję o szlacheckim rodowodzie. Jednak ocena tych dwóch grup jest surowa, szczególnie dla inteligencji, która zaniedbała swoją rolę przewodnika narodu. Jest bierna i zniechęcona, nie tylko nie potrafi poderwać do czynu prostych ludzi, ale nawet sama nie jest do niego zdolna.

Argument:

Polacy to naród zapatrzony w obce wzorce i nie doceniający rodzimej kultury, polskich tradycji i obyczajów.

Te cechy polskiego społeczeństwa zostały przedstawione w satyrze Ignacego Krasickiego „Żona modna”. **KONTEKST:** Krasicki, zestawiając ze sobą dwie skrajne osobowości (modną Filis i Piotra), oddaje zróżnicowanie polskiego społeczeństwa XVIII wieku, a właściwie szlacheckiej części tego społeczeństwa. Oddaje oczywiście w krzywym zwierciadle, bowiem Krasicki skupił się na wypunktowaniu wad swoich rodaków. I tak wiejska szlachta intelektualnie nie wykracza poza granice swojej parafii i jest krótkowzroczna (ślub z powodów finansowych). Z kolei bardziej „oświecone” warstwy stanu szlacheckiego spotykają się z krytyką ze względu na bezmyślne podążanie za płynącymi z zagranicy obyczajami i modami. Osoby takie nie posiadają własnego gustu, kopiują jedynie to, co podpatrzą w innych środowiskach, uważanych za bardziej kulturalne. Przykładem jest tu żona Piotra, która pochodzi z miasta i jest zafascynowana kulturą francuską (książki czyta wyłącznie w tym języku). Nie szanuje ludzi, jeśli nie spełniają oni narzuconych przez nią standardów wyrafinowania. Czułości męża odrzuca, jako *prostactwa* i *koncepty z kalendarza*, zaś starych, wiernych służących ma za nic. Zamiast tego domaga się zagranicznych „specjalistów”: *Kucharzy cudzoziemców, pasztetników modnych, /Trzeba i cukiernika*. Domaga się też od swojego męża specjalnego ogrodu, gdzie mogłaby rozważać tragedie, jakie spotkały bohaterów popularnych książek – jednocześnie, jak wspomniano, nie interesują ją uczucia żywych ludzi obok niej. Żona modna jest utracjuszką – na przemeblowanie dworku i wydawanie przyjęć wydaje więcej pieniędzy, niż jej mąż jest w stanie zdobyć z owych kilku wsi dziedzicznych. Żadna z tych postaw nie zasługuje na naśladowanie i słusznie spotkała się z krytyką poety.

Wnioski częściowe

Te dwie postaci oddają obraz ówczesnego polskiego społeczeństwa. Utwór jest wyrazem krytyki czterech społecznie szkodliwych zjawisk. Z satyry tej wyłania się obraz stanu szlacheckiego, który jest źle wychowany, zawiera małżeństwa dla pieniędzy, żyje ponad stan i goni za obcymi wzorcami (zwłaszcza francuskimi), zamiast pielęgnować własne.

Argument:

Polacy to naród, któremu trudno osiągnąć zamierzone cele, ponieważ ma w swoich szeregach zarówno dzielnych patriotów, jak i godnych potępienia zdrajców.

Mój sąd oddają najlepiej słowa jednego z bohaterów III części „Dziadów” Adama Mickiewicza:

„[...] Nasz naród jest jak lawa,
Z wierzchu zimna i twarda, sucha i plugawa,
Lecz wewnętrzznego ognia sto lat nie wyziębi;
Plwajmy na tę skorupę i zstąpmy do głębi”.

Lawą są tu oddani sprawie patrioci, tacy jak patriotyczna młodzież wileńska, która wzrastała w duchu **KONTEKST** filomackiej solidarności, koleżeństwa i przyjaźni. Młodzież ta chce walczyć o utrzymanie ducha narodowego, o

polskość pokojowymi metodami. Dla dobra kraju, ojczyzny cierpią, są mordowani, zsyłani na Sybir - ofiarowują najwyższą cenę - życie.

Skorupę stanowią zdrajcy, którzy nie interesują się losami narodu, wyrzekają się polskości w imię szeroko pojętego kosmopolityzmu. Urzędnicy, damy, generałowie, literaci i oficerowie rozmawiają o tematach nieistotnych, przyziemnych, jak bale, które już nie są tak wspaniałe jak za czasów bytności Nowosilcowa w Warszawie. Mówią również o polskich wierszach, które uważają za nudne. Zachwalają modę francuską. Z żalem stwierdzają, że Polska ginie, ponieważ nie ma dworu w Warszawie, który by „*sądził o smaku, piękności i sławie*”. Zaczynają kłótnię polityczną, lecz nie dotyczy ona spraw narodowych.

Scena VIII ukazuje jeszcze jedną grupę Polaków. Są to zdrajcy narodu, poplecznicy Senatora, którzy wyrzekli się swojej narodowości poprzez zaprzeczenie się rządowi carskiemu. Rywalizują o względy Nowosilcowa, są fałszywi i zakłamani. Każdy chce być pierwszy, byle tylko Senator zauważył ich starania i docenił je.

Wnioski częściowe:

Społeczeństwo polskie można więc podzielić na trzy grupy. Jedną stanowią ludzie obojętni na losy państwa, żyjący balami i modą francuską. Drugą grupę tworzą prawdziwi patrioci, oddani sprawie narodowej, ponoszący ofiarę swojego oddania ojczyźnie. Do trzeciej grupy należy zaliczyć tych, którzy wyrzekli się polskości i zostali sprzedawczykami w imię własnych interesów.

WNIOSKI/PODSUMOWANIE

Przedstawione przeze mnie przykłady tworzą bardzo zróżnicowany obraz społeczeństwa polskiego – zależny od celu, jaki przyświecał pisarzom danej epoki. Niektórzy gloryfikowali polskie dokonania, idealizowali społeczeństwo, czyniąc tak „ku pokrzepieniu serc”. Inni, pragnąc ukazać wady czy przywary Polaków, wyśmiewali je w swoich utworach - zgodnie z założeniami dydaktyczno – moralizatorskimi. Z pewnością ukazany w tekstach kultury obraz nie jest jednolity, a dokładne przyjrzenie się mu skłania do refleksji.

Kryteria oceny rozprawki

https://www.oke.waw.pl/files/oke_waw_3821EPOP-P1_P2-700-2105-zasady.pdf.pdf

Opracowała Violetta Kalka